

Myšlienky na uvažovanie

Odvaha nespočíva v slovách, ale vo voľbe. Dobro v slovách vytvorí dôveru, dobro v myslení hĺbku, dobro pri rozdávaní lásku. Za starých čias muž udržal na uzde svoje slová, bojac sa hanby, že by s nimi nemohol udržať krok – vyriekol pred pol storočím svoju starú pravdu, ktorú nosil v sebe, starý otec svojmu vnukovi, začínajúcemu publicistovi. V časoch, kedy pradedovia a dedovia nezdôrazňovali potrebu investigatívnej tvorby pre statočnú prácu. Oni statočne, poctivo pracovali.

Stručne povyberané z redakčnej pošty Slovenských velikánov

V čísle prinášame:

- Štefánik v mnohých situáciách aj o demokracii *viď strana 4*
- Poďakovanie zo Srbska za odkazy A. Dubčeka i jeho zlatú medailu *viď strana 4*
- Rokovali aj o všeludských hodnotách spoločenského dobra *viď strana 5*
- Návraty k našim životom vníma ako veľké bremeno *viď strana 5*
- Ľudové piesne v podaní detí *viď strana 6*
- V Novom Sade ocenili najaktívnejších *viď strana 6*
- Kalina zo Stropkova ponúka piesňami napätie medzi časom a večnosťou *viď strana 7*

O slove, chudobe ako mravných, morálnych problémoch, ale aj o návratoch k Dňu slovenských velikánov

Vážení čitatelia, milí priaznivci ľudového folklóru a podporovatelia aktivít Spoločnosti slovenských velikánov! Pomaly si zvykáme na pravidelne vydávaný a myslím si, stále kultivovanejší obsahovo i graficky stvárňovaný obsah týchto našich novín, ktoré vydávame raz štvrtročne. Ani doslova v predvečer Dňa Slovenských velikánov na Jankovom Vŕšku, kde má naša spoločnosť sídlo, nechýba príhovor. Tentoraz k oslavám nášho života pod nebom mieru.

Pamätník SNP na Jankovom Vŕšku, umiestnený v nadmorskej výške 533 metrov je symbolom odvahy, statočnosti a hrdinstva tých, ktorí položili v tejto oblasti životy počas Slovenského národného povstania v bojoch

za našu slobodu. Slovo sloboda nie je pre nás kliše, nie je duchaplnou frárou. Okrem iného je to aj čas zvaný **dnes nečas**, v ktorom sa človek ocitol v stave **inflácie slova, ktorá zapríčinila jeho devalváciu a bezcennosť**. Najvyšší čas, aby sa v našich zemepisných šírkach odhodilo „narcisoídne“ zrkadlo a aby sme živému slovu cez mikrofón, ale i písané médiá, bežný život nevynímajúc, venovali väčšiu pozornosť.

Možno sa nám aj tak podarí zachrániť slovo, to múdre, učenlivé, úprimné, slušne a s úsmevom i radosťou vyslovované v dni, v ktorých je potrebné slovo dodržiavať, neprevracat' a neprekúcať jeho dejiny v historických súvislostiach. Nie kvôli dobrej

etike, ale pre mravnú silu, hrdosť a statočnosť i vernosť či lásku, ktoré slová nesú.

Práve láska vás mnohých k folklóru, ľudovým tradíciám, krásnej piesni, ľudozvučným tónom tradičných i dnes už menej známych hudobných nástrojov a skutočne vysoké majstrovstvo podaktorých z vás v ovládaní týchto hudobných inštrumentov, ale i spevácky či tanečný prejav vytvorí na Jankovom Vŕšku už po piaty raz za sebou, práve v deň osláv Slovenského národného povstania, nefalšovanú atmo-

sféru pozdravov a prejavov úcty k tým, ktorí v II. svetovej vojne bojovali za to, že sa my môžeme dnes aj tak priateľsky a s krásnym slovom zábavy, potešenia i poslaním stretávať. Názvy vašich súborov, mená a priezviská jednotlivkyň a jednotlivcov sú zverejnené na plagátoch, ktoré pozývajú každého tak zmýšľajúceho človeka ako sa pozývať slovom s obsahom mravných hodnôt patrí na Deň slovenských velikánov. Navyše, ak ide aj o aktivitu, ktorá je jednou z veľmi dôležitých *(pokračovanie na 3. strane)*

Pozoruhodný impulz z Dudiniec k renesancii odkazov Štúra, Štefánika a Dubčeka

V tejto dobe poznačenej COVIDom nie je v Slovenskej republike veľa impulzov k renesancii odkazov Slovenských velikánov - Ľudovíta Štúra, Milana Rastislava Štefánika a Alexandra Dubčeka pre súčasnú prax, pre súčasné praktické životy. Nie je veľa takých praktických vyjadrení, aby mohol človek počuť napríklad dnes aj toto: „Veľmi ma zaujala myšlienka spolupráce s takouto organizáciou, o ktorej som predtým nič nepočul ani nevedel. Keď prišli za mnou ľudia, ktorí prostredníctvom práce v Spoločnosti slovenských velikánov

pomáhajú zviditeľňovať potreby odkazov slovenských velikánov a tým aj celej Slovenskej republiky, zamyslel som sa nad tým, ako môže obchodná, alebo akciová spoločnosť byť nápomocná takým myšlienkam. Dospel som k záveru, že celá naša spoločnosť v takom širšom, ale potrebnom, ba aj záslužnom

ponímaní má veľmi bohatú štruktúru rôznych subjektov, mám na mysli nielen orgány verejnej moci v našej vlasti, ale i občianske, profesijné a rôzne záujmové združenia, cirkvi, podnikateľské-hospodárske subjekty, mimovládne a iné formálne organizácie vrátane jednotlivcov v nich, *(pokračovanie na 3. strane)*

Pohľad na skupinku členov Spoločnosti slovenských velikánov pri výstupe pod pamätník na Slavíne, kde položili veniec vďaky. Úprimne, lebo to tak cítili a cítia...
Foto: Vladimír Benko

Na Slavíne 9. mája s vencom vďaky aj Spoločnosť slovenských velikánov

Bratislava – (fr) - Dňa 9. mája 2021 si pri pamätníku na bratislavskom Slavíne uctili pamiatku obetí 2. svetovej vojny pri príležitosti 76. výročia ukončenia 2. svetovej vojny a víťazstva nad fašizmom okrem vyše 1000 prítomných aj členovia a hostia

Spoločnosti slovenských velikánov na Slovensku. Spomienkového stretnutia, na ktorom vystúpil s krátkym, ale obsahovo veľmi hodnotným prejavom veľvyslanec Ruskej federácie Igor Bratčíkov sa pietneho aktu, položenia venca

vďaky pri pamätníku na Slavíne zúčastnili s logom Spoločnosti slovenských velikánov (SSV) jej prezident JUDr. Jozef Škultéty, viceprezident za úsek činností Ľudovíta Štúra PhDr. Jozef Mazár, ďalej členovia, manželka *(pokračovanie na 2. strane)*

„Z tváří lidí sa aj pri tečúcej vode dá odčítať postoj tých, ktorí svojím konaním poznajú vnútorný mier, aby ho dokázali dávať ostatným. Voda, tá čistá, pramenistá, liečivá, odráža naše svedomie“ odznelo v našich spoločných rozhovoroch s generálnym riaditeľom Kúpeľov Dudince a.s., JUDr. Slavomírom Brzom aj pri tvorbe tohto nevšedného publicistického príspevku.

Foto: Lenka Balogová

Evanjelický kňaz Igor Branislav Štefánik bol v novembri 1918 na Veľkom národnom zhromaždení Nového Sadu zvolený za poslanca do Belehradu. Na historickom obraze Anastasa Bocariča, ktorý je umiestnený v Múzeu Nového Sadu na priechodnej vstupnej hale, Igor Branislav Štefánik, slovenský poslanec údajne stojí v prostriedku a poznáť ho môžeme podľa oblečeného luteráku. Foto: Peter Rajnoha

Oživovať bohaté dejiny je tiež povinnosťou súčasnosti

Cestou do Srbska, presnejšie 11. mája toho roku, päťčlenná skupina reprezentantov Spoločnosti slovenských veľikánov, kde išla otvoriť medzinárodnú výstavu Alexander Dubček – humanista, demokrat, Európan, viedla v aute rozhovory na rôzne zaujímavé témy.

Okrem iného tam odzneli názory, prečo sa musel Alexander Dubček vyrovnávať v 20. storočí s Európou rozdelenou na sféry vplyvu. Pravda je i tá, že prítomní – JUDr. Jozef Škultéty – prezident Spoločnosti slovenských veľikánov (SSV), Ing. Peter Rajnoha jeden z dvoch žijúcich viceprezidentov SSV, ale i aktívni členovia tejto organizácie, ktorí osobne Alexandra Dubčeka poznali – Pavol Škultéty a Milan Ducho zo svojich pohľadov aj cestou približovali svojou rečou, jeho základné všeludské hodnoty, humanizmus, úctu k človeku, toleranciu, rozvoj kultúry, umenia, vedy a športu, ale rovnako upriamovali otázky aj na oblasť zodpovednosti za uplatňovanie a nezabúdanie na tieto hodnoty v našich súčasných životoch.

Už v spomínanom aute, ale neskôr i počas dvoch dní pobytu v Srbsku, aj zásluhou dialógov so svojimi vzácnymi hosťami zo štátnej organizácie Archív vo Vojvodine, hlavne vďaka jeho riaditeľovi Nebojšovi Kuzmanovičovi, jeho riaditeľovi, oveľa živšie hovorili aj na témy kedy, v ktorej dobe, kde a ako Srbi a Slováci, jedni v druhých spoznávajú a spoznávajú veľmi dobre spojencov a svojich priateľov.

Pre mňa to znamenalo hlavne ešte bližšie sa zoznámiť s uvedeným národným spojenectvom národov a národností týchto dvoch krajín, spoznať súčasnosť

napríklad rozvíjania našej spisovnej slovenčiny v tejto krajine, teda svojho národného jazyka, ale zároveň mať možnosť na základe aj v uvedenom Archíve prostredníctvom konkrétnych uchovaných dokumentov ešte z pred roku 1300 nášho letopočtu v sebe samom skloňovať korene vzniku budovania mojej rodnej vlasti, spomenutého budovania národného spojenectva s tým veľmi úzko súvisiaceho, ale i kultúrno – literárnej blízkosti medzi národmi vo svete vôbec. Moje vlastné srdce sa ešte viac presvedčilo, ako Slováci a hlavne prečo vchádzali do života Srbov v Uhorsku napríklad prostredníctvom školských a politických vzťahov. Prečo ďaleko múdrejší, iste aj históriou hlbšie podkutí, než je moja maličkosť tvrdili a aj dnes tvrdia, že spočiatku, hovoríme v tomto prípade ešte o 18. storočí a možno aj trochu skôr, ale isto aj o 19. storočí, boli spomínané vzťahy a styky vo väčšej miere spontánne a individuálne.

Vo svojej vlastnej štúdii dokonca v úvode spomínaný Nebojša Kuzmanovič priniesol už 4. novembra 2011 pozoruhodný príspevok písaným slovom: „Ďakujem Slovensku, Srbi a Slováci, čas pre novú Slovan-skú vzájomnosť!“

Iste tento článok na základe dohody medzi autorom článku a vedením redakcie štvrtročníka Slovenskí veľikáni, sa chystá publikovať toto médium v tohoročnom júnovom čísle. Podľa mojej skromnej mienky, periodika zaujímavého a potrebného pre všetky školy v Slovenskej republike.

Ale aby som neostal len pri konštatovaní a vedeckého poznania prevereného praxou mnohých

a spomenutým príspevkom verejnosti dokladaného, my sme sa priamo rozprávali na tieto a im podobné témy aj pri hrobe brata Milana Rastislava Štefánika v Novom Sade. Pri tomto hrobe sme počas našej návštevy Nového Sadu zaspomínali i na ďalšie udalosti spojené s osobnosťami Slovenských veľikánov. Potom sme odtiaľ pokračovali k žijúcim nositeľom krásneho slova slovenského folklóru, do dedinky Kysač, kde sa to tiež nieslo živými debatami o potrebe rozširovania všeludských civilizačných hodnôt, v aute som rozmýšľal nad pravdou, že každý hrob, každá mohyla v sebe skrývajú ľudské dejiny. Nevieť prečo mi prebehlo myslou okrem iného aj to, že napríklad Milan Rastislav Štefánik bol hosťom v Rusku aj v januári 1917, ktorého už v tom čase aj tam titulovali hodnosťou major. Je zaujímavé v tejto súvislosti pripomenúť niektoré názory a myšlienky Štefánika o budúcom stave našej zeme, ktoré práve tam on sám aj skonštatoval. Vyslovil sa dokonca aj o korunovaní kráľa na území odkiaľ pochádzal, ale i o tom, že po dosiahnutí slobody bude potrebné nastoliť v zemi vojenskú vládu, kým sa monarchia upevní natoľko, aby nadobudla svojej morálnej formy.

Z rozhovoru, ktorú mal Štefánik s ruským generálom Gurkom (bližšie sa o tom píše napríklad aj v knihe Štefana Mihála – Milan Rastislav Štefánik, ktorú napísal ako pamiatku k odhaleniu jeho mohyly na Bradle a práve tam boli v spomínaný deň aj tieto slovné výroky prednesené ku dňu 25. septembra 1928) je viac uverejnené zásluhou vtedajšieho Sdruženia slovenských legionárov a kníhtlačiarne G.A. Bežo.

Na Slavíne 9. mája s vencom vďaka aj Spoločnosť slovenských veľikánov

(dokončenie z 1. strany)

Lubomíra Gajdošiková a Jozef Kačurák, Milan Ducho, Pavel Gallo, Milan Hanko, Ing. Mgr. Robert Šúň a ako hosť aj Stane Ribič, predseda Spolku Srbov na Slovensku, ktorý žije vyše 20 rokov v Trnave.

Pred položením venca sa o aktivitách Spoločnosti slovenských veľikánov v priateľskom rozhovore zaujímal okrem iných aj atšé Ruskej federácie v Slovenskej republike Vladislav Kulikov.

„Keď som si všimol, že sa okrem žijúcich priamych účastníkov II.

svetovej vojny v boji proti fašizmu zúčastnili napríklad okrem iných aj predseda Klubu generálov SR (KG SR) – generálmajor v.v. František Blanárik, tajomník KG SR generál v.v. Tibor Gapolovský, ale i ďalší, vrátil som sa do rokov svojej skorej mladosti, keď na letisku Tri duby pri Banskej Bystrici sa rozprával vtedy ešte žijúci armádny generál Ludvík Svoboda, netajím, môj prezident našej vtedajšej republiky so svojimi žijúcimi spolubojovníkmi, s ktorými bojoval v najkrvavejšom konflikte so zbraňou v rukách v našich dejinách proti fašizmu.

Spomínali viaceré mená a priezviská, ktorí sa slobody nedožili a dnes už o ich statočnosti, odvahe i vlastnej ľudskej morálke veľmi s úctou ani nehovoríme. Nespomíname ani na tých 63 518 vojakov rôznych národov a národností z radov Červenej armády či iných krajín, chceme pomaly nechať zapadnúť prachom pravdu a presvedčenie našich otcov a dedov, že vojny sú vzájomným hromadným vraždením miliónov ľudí, ktorí sa nepoznajú, v záujme malého počtu ľudí, ktorí sa poznajú, ale sa nevraždia navzájom. Niet príkladov o tom, že niekedy a niekde existovala dobrá vojna a zlý mier!

Preto mi návraty nežijúcich pamätníkov II. svetovej vojny, s ktorými som robil množstvo živých rozhovorov aj pri takých návratoch pripomínajú často neúctu a farizejstvo tých, ktorí zabúdajú na potrebu stáleho pripomínania si tých dejinných udalostí, ktoré nám dovoľujú žiť pod slnkom mieru “ – povedal vo voľnom rozhovore pre svojho mladšieho kolegu s mikrofónom v ruke na Slavíne práve počas 9. mája 2021 šéfredaktor Slovenských veľikánov Jozef Mazár a pozeral sa pritom ako, sa s mnohými malými deťmi prechádzajú ich rodičia vôkol tých, ktorým čas vyoral na tváre vrásky.

„Prestali sme si všimáť všetky deti, ktoré umreli kvôli vojne len preto, lebo to vidieť nechceme, aby sme sa nečervenali? Prestali sme si niekedy všimáť plačúcu Zem, ktorú bozkávali naši otcovia, keď pristávali po zoskokoch z padákov na historických Troch duboch?..“ vyriekol do éteru, aby tíško skonštatoval:

„Zabúdame na vlastnú domovinu, dedovizeň, otcovu tvrdú dlaň a matkine rozžialené srdiečko. Skutoční protifašistickí bojovníci pomaly vymierajú, statočnosť, mravnosť a láska k matke, otcovi dostáva rany zabudnutia. Prečo...“

Jozef Mazár, publicista

Peter Ondavský

Deň Slovenských veľikánov spestria ukážkou zo svojho bohatého programu aj Komjackí mládenci... Foto: archív folkórnej skupiny

O slove, chudobe...

(dokončenie z 1. strany)

našich vyjadrení a postojov k odkazu Alexandra Dubčeka v roku osláv 100. výročia jeho narodenia.

Aj v dnešnom médiu Spoločnosti slovenských veľikánov vám približujeme zaujímavé udalosti spájané s rokom osláv 100. výročia narodenia Alexandra Dubčeka trochu inak, ako nám ich podsúvajú tí, ktorí tvrdia, že im záleží na celospoločenskom ľudskom dob-

re, šírení humanizmu i pravdy. Približujeme vám ich aj prostredníctvom postojov významných zahraničných politikov. Bližšie sa o tom môžete dozvedieť aj zásluhou ich názorov živým slovom napríklad na nosičoch DVD s názvami *Návraty do minulosti*, *Ambasádor* a im obdobnými.

Dejiny odkrývajú skutočné pravdy vždy v súvislostiach konkrétnych životov. Tie naše nás o mnohom presvedčili. Hlavne

o tom, že život dokáže naučiť všetkému. Mnohí, ktorí neúprimne ospevovali svet Západu budú sotva tvrdiť ďalej, že len tam majú múdry patent pre skutočne tú správnu morálku a správne hodnoty pre úprimné ľudské dobro na tejto planéte zvanej Zem. Nikto sa dnes nezaobrá trebars históriou, pôvodom i terajším stavom kolonizácie a jej dopadov či východisk z jej následkov. Ak by tomu tak nebolo, chvála o bezkonkurenčnej kvalite Západu múdrym, nedostižným, jedinečným, vysoko kvalitným životom väčšiny obyvateľstva by nemal úžasný rumenec z verejne predstieraného svetského klamstva. O tom súčasný školský systém nemá pravdepodobne ani priestor, ani chuť ponúknuť z tejto oblasti systémové úprimné informácie a vzdelávaco – náučné praktiky. Prečo?...

Život naučí všetko, aj to aký je v skutočnosti ospevovaný život

na Západe dnes pre mnohých jeho obyvateľov, aj preto, že prečo náboženstvo, kvalitné podnikanie možno pre ľudí, ktorí mali schopnosti zabezpečovať sociálne istoty a platby za kvalitu odvádzanej práce väčším skupinám ľudí, nemohli dostať priestor na verejnosti, dokonca možno aj za podpory štátu v bývalom socializme, respektíve prečo nám stále a stále ubúda takých ľudí, ktorí statočne, kvalitne a tvorivo pracujú, aj keď ich nikto nevidí...

Chudoba ako morálny a politický problém má stále nižšiu frekvenciu v médiách čo sa týka kvality praktického riešenia a hlavne ich výsledkov v životoch dnes už veľkého počtu slovenského obyvateľstva. Preto je zrejme, že posadnutosť spoločenských „vedcov“ pripravenosťou spoločnosti na transformáciu odpútala pozornosť od viacerých podstatných okolností tohto procesu,

medzi ktoré patria isto vysoká odbornosť, praktická zrelosť, ale i mravnosť či úprimnosť komunikácie.

Dnes už nielen laická verejnosť, ale aj dosť odbornej verejnosti trpne, čo sa bude diať ďalej v oblasti narábania so slovom, keďže sa nožnice prehliadania mnohosti vzorov a priorit, medzi ktoré rozhodne patrí aj empatia, prejavuje takmer denne zreteľne. Aj preto pripomenutie, verejné, dôrazné s názormi významných zahraničných osobností a štátnikov o prinavrátanie slobody, zásad slušnosti, skutočnej humanity a humánnosti je pri tohoročnom 100. výročí Alexandra Dubčeka od tých, ktorí ostali verní jeho odkazu v praxi vyžaduje nie ako symbolika, ale naliehavá potreba aj Spoločnosťou slovenských veľikánov. Naviac, v širokom zahraničnom spektre ponímania.

Jozef Škultéty, prezident Spoločnosti slovenských veľikánov

Pozoruhodný impulz z Dudiniec k renesancii odkazov Štúra, Štefánika a Dubčeka

(dokončenie z 1. strany)

dokonca by som v tejto súvislosti vyzdvihol najmä inštitút rodiny. Každý z týchto subjektov/inštitútov plní svoju špecifickú funkciu a úlohu, ale zároveň si na princípe dobrovoľnosti neformálne vytvára aj vlastné (individuálne) poslanie v spoločnosti. A v tejto súvislosti sa mi javí ako kľúčové práve slovo poslanie, ktoré umožňuje spájanie a spoluprácu vo verejnom záujme medzi týmito subjektami vychádzajúc z všeobecne uznávaných hodnôt a spoločenských noriem. Takéto spájanie vedie k rozvoju širších spoločenských štruktúr a podporuje existenciu samoregulačných štruktúr s vysoko pozitívnymi spoločenskými efektami. Zďaleka teda nestačí, aby si jednotlivé subjekty plnili len úlohy v rámci svojich normatívnych alebo iných prirodzených povinností, ale predpoklad zdravej spoločnosti vidím v možnosti aktívne využívať svoje pôsobnosti za účelom uspokojovania širších spoločenských potrieb a to presahom vlastných kompetencií do

rôznych foriem spolupráce.

Ide o väčšinu z nás, ktorým by postoj k múdrosti iných a z nej prospešnosti všetkým resp. väčšine nemali byť ľahostajné.

Isto, rešpektujeme poslanie akciových spoločností, ale vzápätí majme na zreteli, že aj o ich úspešnosti rozhoduje človek. Jeho zdravie, múdre a angažované postoj k prosperite danej firmy či zdraviu jej ľudí. A tam chtiac - nechtiac v každom subjekte, aj v rodine samotnej, vždy ide aj o druh služby. **Eudia majú slúžiť Ľuďom, človek človeku. Aj v propagácii myšlienok Ľudského dobra, zdravia nás všetkých, teda aj relaxu a mnohých vecí s tým všetkým pospájaných. Eudia sú hlavným nástrojom všetkých našich úspešných či neúspešných aktivít, ale Ľudia sú znova tými, ktorým by sa mala dostávať v otázkach šírenia Ľudského dobra, ich zdravia a prepájania na životy s prírodou a v prírode najväčšia pozornosť.**

Ak nad tým budeme hlbšie a v širších súvislostiach uva-

žovať zistíme vlastne odpočet vlastných postojov k ľudskému dobru, jeho propagácii, k potrebe presadzovania ľudského dobra naprieč celým životným spektrom. Ak sa tak udeje vo výrobných (hospodárskych subjektov) - podnikoch i tom spoločenskom spektre našich životov, ktoré som spomenul, narazíme na pojem podniková kultúra. **Čo to je tá podniková kultúra? To je to orechové, ktoré ani nemusí byť zapísané v dokumentoch, ale skôr v myšliach Ľudí, ako a prečo je potrebné obojstranne viacgeneračne spolupracovať v naznačených oblastiach.**

Budem konkrétnejší – naše Kúpele Dudince a.s., spolupracujú napríklad v rámci svojich aktivít s Oblastnou organizáciou cestovného ruchu v Dudinciach, tunajšou Jednotou dôchodcov, štátnou správou, samosprávou, s podnikateľskými subjektami, zdravotníckymi, športovými a kultúrnymi inštitúciami, ale i ďalšími organizáciami, subjektmi verejného a spoločenského života, ktoré vytvárajú a šíria hodnoty prospešné pre ľudské zdravie. Podľa mojej mienky ide o prezentáciu a realizáciu rôznorodých politik, ktorých spájajúcim faktorom a stredobodom záujmu je človek.

Oblasť práce s ľudskými zdrojmi je našou prioritou. Záleží vždy od toho, aké miesto-povešť alebo akú značku chce mať táto spoločnosť v užšom zmysle, napríklad medzi svojimi zamestnancami, klientmi, v mieste svojho pôsobenia a v širšom význame v regióne, vo vlastnej krajine či v zahraničí.

Keď nás zástupcovia Spoločnosti slovenských veľikánov pre-

svedčili konkrétnymi výstupmi pozitívnych prístupov viacerých významných, napríklad politikov, ale i historikov, ale i mnohých veľkých malých veľikánov a aké hodnoty v sebe nosia, nie že skrývajú, ale v Európe či vo svete uplatňované odkazy Štúra, Štefánika či Dubčeka, začali sme vážne rozmýšľať a dali možnosť aktívnej spolupráci so spomínanou organizáciou.

Hlavne tí, ktorí riadia určité spoločenskú, zoskupenia Ľudí musia ponúkať nové zdroje súčasného myslenia a šírenia Ľudského dobra, zdravia v prepájaní na prírodné zákony v celom svete tak, aby boli čo najviac osožné pre upevňovanie Ľudského dobra a zdravia na planéte Zem. **Tým vlastne hľadáme v sebe samých, neformálne, ale o to angažovanejšie a úprimnejšie čo najviac vlastnej energie pre Ľudské dobro v širšom ponímaní. Vzory osobnostné, motivačné, z rôznych oblastí života sú vhodným poľom pre také cesty, stále málo prebádané chodníčky, ktorými sa uberáme, alebo presnejšie ešte viac a s väčšou intenzitou by sme sa mali uberať.**

Je dobré, že v Slovenskej republike máme také vzory, po ktorých často siahalo zahraničie pre ich odbornosť, ľudskosť, čestnosť, statočnosť, než my samotní doma, čo je iste na našu škodu.

Aj na to, či sa nám táto skutočnosť páči, alebo nie nás Spoločnosť slovenských veľikánov veľmi korektne, neformálne, ale aj decentne upozorňuje. Nachádza stále medzi nami takých, ktorí vedia a chcú šíriť dobro a univerzálne ľudské hodnoty, lebo toto je pre naše súčasné životy

a napredovanie Slovenskej republiky nevyhnutným vzorom.

Samozrejme, svojím spôsobom som ostal zaskočený, keď ma už po úvodných prvých dotykoch spolupráce poprosili pre svoje médiá o konkrétne slová na danú tému. Snažil som sa, aby dobro už v slovách vytváralo dôveru, v myslení hĺbkou a pri rozdávaní lásku. Tým som prakticky naznačil možnosti pre cesty našej spolupráce so subjektom odvážnym zaoberať sa prostredníctvom slovenských veľikánov konkrétnosťami, ako sa doposiaľ narábalo a má narábať v budúcnosti s hĺbkou myšlienok tých, ktoré sú vlastné mnohým významným osobnostiam z mnohých krajín sveta.

Takým osobnostiam, ktorým pripisovali a pripisujú vážnosť a ich potrebu prítomnosti v našich životoch Ľudia, ktorí ich poznali desaťročia v ich každodenných činnostiach.“

Tieto riadky pre štvrtročník Slovenských veľikánov nie sú vymyslené, ani tvorené našou redakciou. Sú prepisom živých myšlienok generálneho riaditeľa Kúpeľov Dudince a.s., JUDr. Slavomíra Brzu. Odznegli neformálne, naša redakcia si ich nahrála na diktafón bez toho, aby ich upravovala.

Tí, ktorí sa profesionálne desaťročia zaoberajú približovaním ušľachtilých udalostí a krásnych, sugestívnych obrazcov v dejinách ľudstva tvrdia, že také dokázali písať aj dnes píšu iba ľudia plní harmónie, zdatní, fundovaní, vytrvalí v hľadaní a presadzovaní múdrych myšlienok pre naše životy.

Pre SSV pripravil Jozef Mazár

Oázu ticha, pokoja, odbornosti ponúka pre svojich hostí v Kúpeľoch Dudince a.s., aj zmodernizovaný kúpeľný dom Rubín.

Štefánik v mnohých situáciách aj o demokracii

„Dostali sa mi do rúk noviny Slovenskí velikáni. Presnejšie, ich 1. číslo ešte z minulého roku. Prečítal som ich celé. Na 6. a 8. strane píšete o Milanovi Rastislavovi Štefánikovi. Pre mňa zaujímavé. Citujete: „Národu sa nedáva, len zobrakoví, národu sa treba obetovať.“ Čo to znamená pre dnešok? Váš budúci, možno pravidelný čitateľ, dnes 18,5 ročný Ján Vidiečan.“

Na úvod citované konštatovanie, otázka, ale i názor, ktorý mladý autor v ďalších riadkoch svojim videním rozširuje, núti redakciu reagovať na napísané. **V prvom rade sa chceme pisateľovi poďakovať za jeho odvahu, že sa dokáže pýtať verejne, otvorene na niečo, čo nie je najmä mladým ľuďom vysvetľované dnes v širších súvislostiach a konkrétne. Podľa nás priesťor pre dobre platených pánov z diplomatického zboru, či ministerstva školstva, alebo aj zo Slovenskej akadémie vied.**

Tam sú však noviny takého formátu a s takým obsahom pravdepodobne v súčasnosti málo chceným a potrebným publicistickým artiklom.

Nuž, zalistujme v histórii. Vo výrokoch, keď už Milan Rastislav Štefánik v hodnosti generála francúzskej armády odcestoval znova do Ameriky, odkiaľ mal ísť do Ruska na Sibír, aby spolu s generálom Janinom, hlavným veliteľom našich légii vo Francúzsku po-

mohol organizovať ruské légie a tak zriadené prichystal ich odchod do Francúzska.

V tom čase sibírska armáda bola v pláne pomáhať. Písal sa 17. september 1918, kedy odcestoval Štefánik cez San Francisco do Vladivostoku, kde prišiel 16. novembra 1918. Cestou navštívil aj japonské Tokio. Štefánik nemrhal časom ani na Sibíri. Aj keď bol veľmi slabý a unavený, ponavštevoval jednotlivé pluky, bol na fronte, kde mával dlhé a vysilujúce rozhovory. S rozčúlenými a tiež unavenými vojakmi. Citujme ho, čo im rozprával:

„Chcem Vám vysloviť niekoľko slov vďaka. Prišiel som k Vám za veľmi ťažkých okolností. Chcel som Vám podať ruku, ale chce sa mi aj požaľovať sa Vám, preto, že som videl na fronte strašné veci. O nás sa už píše v cudzine inak. Sú medzi vami špióni, predávajú do Európy správy proti nám. Vojska ide medzi dvoma smermi. Treba si uvedomiť, že demokracia, to znamená myslieť skôr, než jednáš, či tým nepoškodzuješ blížneho, rodinu, národ, spoločnosť. To znamená ovládať svoje vášne, nie rozprávať, ale problém riešiť. Demokracia je organizovaná myšlienka, to je idea proti chaosu. Demokratizmus je o tom, starať sa o ľudí, zmenšovať ich biedu, starať sa o uskutočňovanie ich snov.“

Toto sú citácie z denníka Mi-

lana Rastislava Štefánika. Dôkazy o tom, ako je potrebné a prečo prekonávať odporcov svojou vierou v spravodlivosť svojej myšlienky vo víťazstvo dobrého a spravodlivého práva a dobra na celom svete bez vojen.

Dôkaz o potrebe poznávania vlastných dejín nikým nepretváraných. Aj to je jedna zo základných činností Spoločnosti slovenských velikánov. Samozrejme aj vďaka medzigeneračnej komunikácie. Preto ako dôkaz aj tento príspevok.

Peter Hronček, SSV

Pod'akovanie zo Srbska za odkazy A. Dubčeka i jeho zlatú medailu

Nový Sad – Srbsko (ár) Dňa 31. mája 2021 oficiálne ukončili výstavu Alexander Dubček – humanista, demokrat, Európan v druhom najväčšom meste Srbska – Novom Sade. Pri jej otvorení – 12. mája toho roku, ako sme už na stránkach internetového portálu Slovenskí velikáni, ale i v niektorých ďalších našich slovenských či zahraničných médiách informovali, prevzali vysoké vyznamenania za dlhoročnú propagáciu odkazu Alexandra Dubčeka celkom piati spolupracovníci Spoločnosti slovenských

velikánov zo Srbska.

To najvyššie, zlatú medailu Alexandra Dubčeka, ktorú napríklad 26. mája 2005 prevzala pri prezentácii tej istej výstavy aj vtedajšia prezidentka Írska Mary Theresie Winifred Robinson udelila Spoločnosť slovenských velikánov vrátane Pamätného diplomu Jánovi Ďurovkovi z obce Kysač. Z tej istej obce ocenili zo Spoločnosti slovenských velikánov aj aktivistu slovenského folklóru vo svete, propagátora myšlienok humanizmu a celosvetovej spolupráce z oblasti šírenia myšlienok sociálnej rovnováhy vo svete aj slovenským folklórom, Jána Slávika.

Práve zásluhou neho môžeme našim čitateľom novín Slovenskí velikáni priblížiť autorizovaný text ďakovných slov na otvorení výstavy v Novom Sade, ktoré tam predniesol už spomenutý poľnohospodár, veľký milovník a propagátor Alexandra Dubčeka v Srbsku, Ján Ďurovka, ktorého tam inak nikto neosloví ako „Náš Dubček.“

Ten na otvorení výstavy 12. mája toho roku potom, čo spomínaní prevzali vyznamenania povedal: „Je pre mňa veľkou čťou byť tu dnes v spoločnosti s vami a pre-

vziať si ocenenie, pri ktorom cítim veľký rešpekt, tak ku samému oceneniu, ako i k osobnostiam, ktoré sú ocenené spolu so mnou. Sme si iste všetci vedomí skutočnosti, že toto vysoké ocenenie patrí predovšetkým tým, ktorí sa snažia zachovať pamiatku na slovenských velikánov, akým bol aj Alexander Dubček. Práve také uvedomenie mi poriadne stíska reč v hrdle práve teraz, keď chcem vysloviť za ocenených svojou rečou toto úprimné poďakovanie.

Túto zlatú medailu prijímam s veľkou úctou, pokorou a vďakou...

S úctou voči konkrétnej práci vo svojom živote, ktorú nám slovenský velikán, Alexander Dubček za sebou formou nevšedného odkazu ceneného celou Európou zanechal.

S pokorou voči hodnotám porozumenia, lásky, odpúšťania, slušnosti a spravodlivosti, ktoré sa zdajú v týchto časoch nemoderné, ale sú práve teraz určite dôležitejšie, ako sa javili v minulosti. Celkom na záver, úprimná vďaka všetkým a najmä navrhovateľom za toto vzácne ocenenie, ktoré som dnes prijal a ktoré si nesmierne vážim.“

Takto preberal zlatú medailu Alexandra Dubčeka na otvorení medzinárodnej výstavy v srbskom Novom Sade v máji toho roku poľnohospodársky robotník Ján Ďurovka (na zábere prvý zľava) zo slovenskej obce Kysač neďaleko Nového Sadu. Toto vysoké ocenenie Spoločnosti slovenských velikánov mu odovzdal jej prezident JUDr. Jozef Škultéty. Viac v samotnom príspevku na tejto strane našich dnešných novín. Foto: Juraj Trstenský

Otvorený list dôchodkyne nám všetkým (alebo odkaz Ľudovíta Štúra pre dnešnú prax)

Očami dôchodkyne...

Ilustračné foto

Dnes asi aj priemerný stredoškolsky vzdelaný študent vie, že Štúrove Slovenskje národňje novini vychádzali v Bratislave od augusta 1845. Ich zakladateľ, teda náš ĽUDOVÍT ŠTÚR (1815-1856), politik, novinár, básnik, literárny vedec, gramatik a koordinátor spisovnej slovenčiny, učiteľ a revolucionár, predstaviteľ slovenského národa mal spolu so svojou skupinou spoluvytvorcov dost' podnetov na potrebu vydávania takých novín.

Autori v nich prezentovali svoje

politické názory na príčiny biedy, zaostalosti a nedostatku vzdelania na Slovensku. Za hlavnú príčinu slovenskej „biedy“ považovali poddanstvo v Uhorsku, ktoré bolo vo vtedajšej Európe anachronizmom. Práve „služobnosť“ bola pôvodcom nízkeho národného uvedomenia, nízkej vzdelanostnej úrovne, alkoholizmu a iných dobových bied.

Dnes je tej biedy tiež dost', za najväčšiu považujem osobne chýbajúce slovenské noviny, ktoré by sa napríklad zaoberali prak-

tickými analýzami spomenutého „anachronizmu“, teda toho, čo odporuje danej dobe. Napríklad vo futbale kvality súčasného slovenského futbalu, alebo aj výučby slovenského jazyka a jej metodiky v súčasnosti. Asi uvádzam na dnešnú dobu zastaralý názor a potrebu takej dôležitosti. Ale ak už píšete o velikánoch, dnešné udalosti sme my starší prežívali dávno a doplácali na slabú vedomosť potreby ovládania spisovnej slovenčiny, od čoho pramení i národná hrdosť a skutočná sila nášho národa. Aj dnešný čitateľ ocení podľa mojej mienky v každom veku jasnozrivosť takeho autorovho myslenia, ktoré priblíži schopnosť nájsť a pomenovať príčiny javu, fundovanosť, s akou hodno porovnávať súčasné situáciu nášho ľudu s inými národmi, ale predovšetkým demokratické myslenie, podporu pokroku a lásku k vlastnému národu bez toho, aby siahal na slobodu iných.

(pokračovanie na 5. strane)

Rokovali aj o vŕšudských hodnotách spoločenského dobra

Pri príležitosti ukončenia medzinárodnej výstavy Alexander Dubček – humanista, demokrat, Európan bolo v druhý tohoročný júnový deň na pracovnom rokovaní vedení štátneho Archívu Vojvodiny v Novom Sade a občianskeho združenia Spoločnosti slovenských veľikánov v srbskom Novom Sade viacero odborných zástupcov hlavne pri osobnostiach Ludovíta Štúra a Milana Rastislava Štefánika v prepojení na srbskú históriu z pohľadu južných Slovanov. Zaujímavý názor vyslovil na dopoludňajšom stretnutí napríklad prezident Spoločnosti Slovenských veľikánov JUDr. Jozef Škuléty, keď okrem iného povedal:

„Hovoríme o pripravovanej širokej spolupráci, takže nemali by sme zabúdať na jej podstatu, na jej vyšší, systémový a systematický plán odhaľovania prebádaného a pravidelné posúvanie za-

tiaľ v našej slovenskej odbornej i laickej verejnosti málo frekvencovaného historického bohatstva z našich spoločných dejín. Zastavujme sa od ranných dejinných udalostí v bohatej spoločnej histórii našich národov a približujme tie príznaky v míľnikoch dejín, ktorým bola a podľa mojej mienky stále je príznačná nízka frekvencia skutočných dôvodov takej spolupráce“.

Keď o tom hovoril nezabudol pripomenúť aj novšie dejiny, ako zo Slovenska skupina ľudí ochotne pomáhala v čase bombardovania Srbska deťom tejto krajiny len preto, lebo ľudské dobro nevnímala ako falošné predstieranie niečoho, čo nenosí človek úprimne vo svojom srdci.

„Nebojme sa zobrať napríklad v publicistike pinzetu kvality konkrétnych činov a písať, hovoriť, poskytovať pravdu drobnými mediálnymi čriepkami našej

vzájomnej spolupráce už od čias prvého vážnejšieho stretávania rozličných kultúr; možno ešte byzantskej, orientálnej a západoeurópskej a ich prelnanie sa. Hlavne tam, kde porovnávaním vplyvov každej aktivity jedných na druhých, vyvolávala a prinášala vŕšudské hodnoty skutočného dobra pre naše životy a prospievala či prospieva k tomu, aby tie kultúry nežili jedna povelľa druhej, ale jedna s druhou. História každým dňom ukazuje, že štátno – politické nátlaky a abstraktné idey vnucujú aj prítomnosti učiť sa detailnému spoznávaní historických súvislostí. Učenie sa múdrosti zdravým životom pod nehom mieru od iných, lebo sami o sebe nedokážeme bez poznania skutočných, teda aj tých najmenších odtieňov každého obdobia, by malo dostávať dnes hlavne v životoch našich detí priestor, ktorý veľmi pauzuje. Správne poznanie dejín, hľadanie a od-

Na rokovaní vedení Archívu Vojvodiny v Novom Sade a Spoločnosti slovenských veľikánov v Srbsku. Foto: archív slovenských veľikánov

haľovanie právd hlavne zásluhou skutočnej mravnosti dávnej i blízkej minulosti posúva úroveň kvality životov väčšiny“ vyjadril názor svojho vnútra viceprezident Spoločnosti slovenských veľikánov pre oblasť aktivít a odkazov Ludovíta Štúra, PhDr. Jozef Mazár v ruke s knihou Ph.D. Nebojšu Kuzmanoviča, ktorá vyšla pod názvom Romantizmus v srbsko – slovenských literárnych stykoch.

„Bude len dobré, ak naša pripravovaná zmluva o spolupráci

nadviaže na všetko, čo prinášalo dobro a pravdu pre národy sveta zásluhou bohatého zdravého žriedla dejín našej spolupráce. Dávnych i novovekých“ – priblížil svoju bohatú skúsenosť aj na základe mnohých už prebádaných právd, zároveň publikovaných dokonca aj v slovenskom jazyku súčasný riaditeľ Archívu Vojvodiny, doktor Nebojša Kuzmanovič.

„Ak chceme byť nápomocní pri šírení praktických právd a pot-

(pokračovanie na 6. strane)

Návraty k našim životom vníma ako veľké bremeno

Pána Róberta Jendrola nepoznám dlho. Zoznámil som sa s ním skôr náhodou než plánujane, ale už naše prvé stretnutie v jeho pracovni vo mne vyrazilo dych. Množstvom, stovkami zaujímavých kníh na policiach jeho pracovne.

„Nie, nie, nie... Netvrďím, že všetky som prečítal. Viem však v ktorej mám čo hľadať“ – zareago-

z minulosti, vôbec ma neprekvapilo jeho rodisko. Róbert Jendrol sa narodil na Orave. Presnejšie, v Námestove 6. septembra 1973.

„Viete, som veriaci človek. Verím aj v dobro človeka i v také životoch preverené pravdy, že čím je národ viac linčovaný, aby neuchovával v sebe pamäť na svojich pradedov, dedov, či pracov-

napríklad Janka Daňová z Ilavy. Teším sa z jej speváckych úspechov, neprekvapuje ma vôbec že sa presadila tak spevom, ako i hereckým umením či moderátorským, dokonca aj ako skladateľka hudobných diel. Prijal som s radosťou, že sa stala manželkou Štefana Bugalu, pravnuka Mikuláša Schneidera – Trnavského.

A či som v mladosti športoval? Ako mladý chlapec som inklinoval k futbalu. V žiacom a mládežníckom drese Spartaka Dubnica ma trénovali Silvester Kuzma a Oto Jakubík. Do 17. rokov môjho života. Hneď po získaní maturitoty som absolvoval v Leviciach vojenskú základnú službu, lebo som chcel čím skôr preberať otcovské zručnosti v práci s drevom. Poddôstojnícka škola v okresnom centre regiónu Tekov ma upozorňovala na potrebu poznať čo najlepšie seba samého, svoje vlastné prednosti pre život. Aj preto, aby som ich mohol časom ponúkať iným. Samozrejme, že už ako dieťa som veľa čítal. Aktívny som bol ešte ako 6 ročný chlapec, keď som z dreva vyrábala chlapcom na ulici v Košeci, kde som vyrastal, samopaly, luky a kuše. Stavanie bunkrov, historické hrady a zámky, príbehy z kníh Julesa Verneho či statočnosť Old Shatterhanda známa z kníh Karla Maya vystielali chodníky mojej mladosti do budúcich dní, týždňov, mesiacov, rokov. No a návraty na rodnú Oravu? Nedám dopustiť na svoje rodisko. Dnes to nie je vôbec len nostalgia, nie sú to len krásne spomienky na prírodu a pracovitosť ľudí z regiónu mojej dedovizne, ale aj štúdium neprebádaného. Je to aj pokus o prinavracanie krásy ako

pozostalosti umu i génov našich predkov. Preto mám radosť zo svojich synov Mareka či Timoteja, ktorí sa tiež oddávajú prostredníctvom svojich pohľadov a prístupov, ku krásam a skutočným hodnotám bohatou históriou opradeného Slovenska. Zložitú sú cesty našich súčasných životov“ Tak odvil Róbert Jendrol, konateľ spoločnosti Drevopal s.r.o., v práci s drevom niť pohľadov na minulosť prostredníctvom súčasnosti, aby mi ponúkol s obsahom zameraným na obdobie rokov 1939-1943 k preštudovaniu 3. čísla časopisu Nové Slovensko zo 14.

mája, kedy bol hlavným a zodpovedným redaktorom Jozef Varga.

Zaujali ma v ňom nielen dobové fotografie z Bratislavy, Nitrí, Trenčína, Ružomberka, Banskej Bystrici a Prešova, ale napríklad aj čierno bielu fotografiou priblížené dielo akademického sochára, profesora Ladislava Majerského - kniežat'a Pribinu, prvého slovenského vladára, vrátane úryvku z knihy Slovenské dejiny od Dr. Františka Hrušovského. Ten hodnotil Pribinu ako múdreho a obozretného panovníka, kto-

(pokračovanie na 6. strane)

Róbert Jendrol vo svojej pracovni

val, keď som s ním otočil reč na potrebu aj takých životných cestičiek. Tento, už na prvý pohľad sympatický zrelý muž sotva tušil, že patrí medzi tých, ktorí vidia neznesiteľnú zodpovednosť vo svete večného návratu na každé gesto. Také návraty ležia v mojom vnútri ako úžasná ťažoba, ba až vekom stále silnejúca potreba oživovať každým krokom v súvislostiach našich životov na tejto matičke Zemi, našu dedovizeň. Keď som sa postupne dozvedal na základe nášho neformálneho rozhovoru, že statný Róbert oplýva vnútornou energiou vlastnej statočnej a zodpovednej práce v prepojení na sporiťnosť, neplytvanie a nebúranie získaného bohatstva múdrymi

tých otcov, tým viac a viac stráca svoju identitu. Veru, nie nadarmo stojí aj v Písme svätom – cti otca svojho a matku svoju!

Ten môj otec, strojár a zvarač sa presťahoval za prácou s rodinou z Oravy na Považie. Tu som vyrastal a tu žijem. Nikdy som v detských skupinách nebol lídrom, lebo som sa spravidla priatelil so staršími chlapcami, ale tam, kde som sa zdržiaval som vždy vyhľadával myšlienkami mne podobných. Už keď som navštevoval Stredné odborné učilište v Dubnici nad Váhom ukončené maturitou ma inšpirovali ľudia, ktorí vynikali kvalitnými myšlienkami a hlavne ich realizáciou pre naše pozitívne životy.

Takou bola a zostala pre mňa

Otvorený list dôchodkyne nám všetkým

(dokončenie zo 4. strany)

Rôzne hádky tých, ktorí sa politikárčením cítia byť vysokými politikmi či politikami si pre svoju nefunkčnosť takú publicistiku priam žiadajú. Osobné príklady z najvyšších miest na posty skutočných veľikánov dnes chýbajú. Mám 84 rokov, som učiteľkou a ak niekto založí a bude podporovať noviny s takým obsahom, ktorý som načrtla, dá jasný dôkaz, argument, že mu na sile vlastného národa skutočne záleží.

Patrím medzi takých, ktorí vedia, že napríklad to najlepšie čo nám katolicizmus dal, ak už tvrdíme, že sme národom zbožným a národom pravoverných katolíkov je spájania vyspelej duchovnosti Východu a praktickosti Západu. My sa však v praxi uchylujeme práve k opačným praktikám. Už tým, že aj noviny, ktoré národ potrebuje ako soľ, áno, tú

rozprávkovú soľ nad zlato, lebo žijeme už desaťročia v naivných rozprávkach, preto nám prestali vyrastať na Východe duchom a praxou veľikáni, lebo scholastika samotná je z roka na rok horšia, pribúda viac nepravdy o jej narastajúcej kvalite. Dynamika narastajúcej tradície a múdrosti cez šírenie ľudského dobra, teda praktickej spirituality pre naše zdravé životy je na bode mrazu. Od toho sa u nás rapidne šíri chorobnosť národa, ľudská bieda a poroba.

Asi to budú už moje posledné riadky, ktoré som sa rozhodla aj svojim žiakom adresovať verejne. Ako dôchodkyňa nepoznám múdrejšiu prezentáciu svojho vnútorného sveta pravničencom, vnúčencom a deťom. Tým, ktorých stále úprimne milujem ako rodu verná a hrdá učiteľka slovenského jazyka.

Adela Hroncová z Oravy

Návraty k našim životom vnímaním ako veľké bremeno

(dokončenie z 5. strany)

rý na území Slovenska panoval okolo roku 830 kedy sídlil v Nitre. Dr. Hrušovský v spomenu-
tom úryvku okrem iného uvádza: (citujem)

„Knieža Pribina pochopil, že malý národ môže sa na tejto nebezpečnej križovatke ubrániť

svojím mocným susedom len vtedy, ak sa im vyrovná kultúrou. Týmto postupom priviedol Pribina svoj národ k prameňom pravej vzdelanosti a preto zaslúži si úctu a vďačnosť všetkých pokolení slovenského národa.“

Prečítal som si tam aj krásnym úhladným slovenským ruko-

pisom ministra pravosúdia Dr. Gejzu Fritza z rokov 1939 – 1943 napísané a vlastnou rukou podpísané: (citujem):

„Naše konanie je len vtedy mravne opodstatnené a spravodlivé, keď je na osoh celej národnej slovenskej pospolitosti – lebo len národ je tou najvyššou a večnou

hodnotou.“

Rovnako zaujímavo napísal krásnym vlastnoručne napísaným textom svoj pohľad k chráneniu nezávislosti štátu aj vtedajší minister financií Dr. Mikuláš Pružinský. Citujem z ním napísaného a vlastnou rukou podpísaného:

„Vyvíjanie kultúrnej činnosti vyžaduje školy, vedecké ustanovizne, knihy, časopisy, k čomu sú potrebné hmotné prostriedky. Nie nadarmo bolo vydané heslo: „Slováci, hľadte zbohatnúť.“ A ďalej píše: „Hospodársky sa udržíme, poťažne sa zveľadíme ponajsamprv vykonávaním dvoch hospodárskych cností a to: vykonávaním pracovitosti a sporivosti...“

Tieto príklady z dávnej minulosti neuvádzam náhodou i keď som sa k ich obsahu dopracoval skôr náhodne než cielene. Ale potvrdzujú v mojom osobnom vnútri ďalšiu zvláštnosť a zaujímavosť: **Sú len dve možnosti vývoja civilizovanej spoločnosti: buď zanikne, alebo vypracuje a prijme reálny program sociálnej spravodlivosti taký, ktorý bude stále viac a viac v reálnej podobe čiť zákony prírody v životoch ľudí pod nebom mieru.**

Marek Kasala

Keď som po prelistovaní spomenutým časopisom vyslovil tento svoj postoj a ponúkol pánovi **Róbertovi Jendrolovi** štvrtročník Slovenskí veľikáni, pre čitateľov ktorého sme sa rozhodli obaja takou publicistikou priblížiť tieto riadky, okrem iného zareagoval: „Mne neprichodí hodnotiť ich veľkosť, ale oceňujem mnohých, ku ktorým sa vraciame našimi životmi. Samozrejme veľikánov Ludovíta Štúra, Milana Rastislava Štefánika, Alexandra Dubčeka, ale aj iných nestačí v našich životoch používať iba jednorazovo, vtedy, keď ich odkazy potrebujeme pre ukojenie vlastného „ja“. Sila každého národa nespočíva, totiž, v materiálnych statkoch, ale v jeho energii a hrdosti. Aj toto sa dá odčítať z odkazov už spomenutých – Ludovíta Štúra, Milana Rastislava Štefánika či Alexandra Dubčeka.“

K slovám **Róberta Jendrola** si dovoľujem na záver tohto príspevku odčítať napísané ruským spisovateľom Alexandrom Isajevičom Solženicynom:

„Ak národ vyčerpá svoju duchovnú energiu, ani to najlepšie politické usporiadanie alebo priemyselný rozvoj ho nezachráni pred pádom. Strom s búľavým kmeňom dlho nevydrží.“

Ľudové piesne v podaní detí

Určite mi dáte za pravdu, že národné povedomie sa buduje a rozvíja aj prostredníctvom ľudových piesní. Tí starší si ich spievali nielen pri rôznych rodinných príležitostiach, ale aj pri práci či priateľských stretnutiach, kedy sa ich spevy niesli dedinou až do noci. Mladší sa k nim dostávali a aj dnes dostávajú predovšetkým v podobe modernejších úprav v podaní Senzusu, Profilu, Kollárovcov, Kandráčovcov, Vlasty Mudrikovej, sestier Bacmaňákových a iných. Hudobne nadané deti a mládež majú v týchto umelcoch veľké vzory. V tomto smere je medzi mládežou čoraz viac obľúbená heligónka.

Môžu to potvrdiť mnohí organizátori kultúrnych podujatí, ale aj pedagógovia, ktorí hru na tomto hudobnom nástroji vyučujú.

Krásna heligónových basov zväbila aj mladú jedenásťročnú slečnu Sašku Trnkovú. Korene má vo Dvorci, momentálne žije v Uhrovci. Veľmi rada hrá slovenské ľudové piesne, vianočné koledy a zvládne aj podaktoré modernejšie, čo aj v odborných kruhoch, ak ich hrá a spieva, zanecháva zväčša pozitívnu odozvu.

Nie je žiadnym tajomstvom, že navštevuje ZŠ v Uhrovci, kde aj začala hrať na heligónke. Približne po roku sa dostala k majstrovi sveta v hre na tomto hudobnom nástroji, Patrikovi Kováčovi zo Starej Bystrice,

ktorý ju učí a usmerňuje až do dnešných dní. Venuje sa jej naozaj naplno, za čo mu patrí aj prostredníctvom štvrtročníka Slovenskí veľikáni, veľká vďaka.

Prvé verejné vystúpenie absolvovala pred dvoma rokmi práve na Dňoch slovenských veľikánov na Jankovom vŕšku, kde zožala veľký úspech. To isté sa zopakovalo aj o rok neskôr, kedy sa okrem svojho sólového vystúpenia pridala aj k náhodne vytvorenej skupine heligonkárov. Okrem toho absolvovala vystúpenia na rôznych posedeniach, schôdzach, ba dokonca zahrála i trenčianskym hokejistom pred zápasom na domácom štadióne. Donedávna iba hrala, no v poslednej dobe, ako uvádzame vyššie, pridáva už aj spev.

Pre piaty ročník Dní slovenských veľikánov si z úcty k nim a svojej vlasti vybrala aj veľmi náročnú národnú pieseň Slovensko moje, otčina moja. Ak sa s ňou budete na túto tému rozprávať iste aj vám povie, že hra na heligónke ju naozaj veľmi baví. Okrem toho má veľmi rada kone, ktorým tiež venuje veľa času. Je aj dobrovoľnou hasičkou v DHZ Uhrovec v kategórii Plameň. Má veľa energie, všetko toto zvláda popri učeníu, za čo je celá jej rodina na ňu právom hrdá.

Na V. ročníku Dní slovenských

veľikánov vystúpi aj ďalšia mladá heligonkárka Sofia Grigová zo Solčian, pričom jej rodinné korene siahajú do známej heligonkárskej obce Ošadnica. Stačí spomenúť Kysucký prameň či sestry Bacmaňákové a každému je jasné, že v tejto obci o folklór a dobrú muziku naozaj nie je núdza. Na tieto tradície nadväzuje aj Sofia, ktorá si tiež na Jankov Vŕšok pripravila niekoľko pekných národných a ľudových piesní.

Nuž nenechajte si ujsť jedinečný zážitok z krásnych pesničiek v podaní týchto dvoch krásnych dievčat, ktoré aj napriek svojmu veľmi mladému veku milujú Slovensko, folklór a tradície!

V Novom Sade ocenili najaktívnejších

Otvorenie medzinárodnej výstavy Alexander Dubček – humanista, demokrat, Európan malo 12. mája toho roku v srbskom Novom Sade kredit dôstojnosti a kvality odkazu tohto významného politika a štátnika.

Už hymnická pieseň Slovensko naše... na úvod v majstrovskom podaní srbskej interpretky so slovenskými koreňmi – Tatiany Jaškovej – vyvolala u mnohých prítomných na otvorení zimomriavky na tele. A hneď po nej Anna Acodi prednesom básne Pavla Országha Hviezdoslava Mňa kedys zvädzal svet násobila prednesom i ľubozvučnou slovenčinou niečo, čo v našich slovenských podmienkach sa na vlastnom území našej vlasti dnes takmer vytráca.

Úvodným pozdravom riaditeľ štátnej inštitúcie prvého razeňa v Srbsku – Archívu Vojvodina, Ph.D. Nebojša Kuzmanovič navodil neformálne, rečou vlastného srdca, že nám učenie od iných a o iných veľmi pomáha.

Vďaka tomu sa nám potom darí práve tých druhých zviditeľniť, aby sme napríklad lepšie poznali a v praxi uplatňovali ich múdre odkazy, lebo sami o sebe nikdy nemôžeme jestvovať v súčasnosti možno ešte viac ako inokedy,

lebo sa nimi v praktickej politike môže majstrovsky vyvíjať svojbytnosť i medzigeneračná komunikácia a tak udržiavať napríklad aj vitalita kultúrneho života na tejto planéte.

Nie, autor tejto rozšírenej správy z otvorenia medzinárodnej výstavy Alexander Dubček – humanista, demokrat, Európan necituje ani Kuzmanoviča ani Škultétyho, lebo obaja k tomu čo prítomným povedali prikladali úžasné množstvo už spomenutej reči vlastných srdiečok. Preto, keď napríklad Jozef Škultéty hovoril, ako spolu s ďalšími priateľmi ako vlastnými autobusmi vozili počas bombardovania Srbska malé deti na Slovensko, aby uchránili ich zdravé životy, v očiach viacerých nielen u nežného pohlavia sa objavili vo výstavnej sieni slzy dojatia i smútku...

Preto môžeme písať právom, že otvorenie tejto medzinárodnej výstavy, ktorá mala toho roku pri oslavách 100 ročnice narodenia Alexandra Dubčeka svoj slovenský prológ v Kúpeľoch Dudince a.s., ale vďaka linkám na Youtube (Alexandre Dubček – Návraty do minulosti) do 12. mája toho roku len virtuálny prológ dostala v tomto smere aj praktickejšiu a ľudskejšiu dimenziu. Ohmatať rečou tých, ktorí o Alexandrovi Dubčekovi či ďalších sloven-

ských veľikánov nielen hovoria, ale prakticky sa to snažia realizovať v praxi..

Je dobré, že na otvorení tejto medzinárodnej výstavy zástupcom veľvyslanectva Slovenskej republiky v Srbsku Igora Vencela boli prítomné televízne kamery z viacerých televízií. Zdokumentovali napríklad aj preberanie medailí, diplomov a knižných ocenení z rúk prezidenta Spoločnosti slovenských veľikánov, Jozefa Škultétyho.

Konkrétnejšie: zlatú medailu Alexandra Dubčeka za šírenie jeho odkazu prevzal dnes vyše 80 ročný občan Kysača, dedinky v Srbsku, kde žije bezmála 5000 obyvateľov, z ktorých vyše 80 percent tvoria Slováci – poľnohospodársky robotník Ján Ďurovka, ktorého zo známych nikto inak neosloví len Dubček. Striebornými medailami ocenilo vedenie Spoločnosti slovenských veľikánov predsedu Spolku Srbov na Slovensku Stane Ribiča a Jána Holúbeka z Padiny. Pamätné diplomy v kazetovom zrealizovaní a znakom Spoločnosti slovenských veľikánov prevzali aj Ph.D. Nebojša Kuzmanovič z Nového Sadu, Ján Slávik z Kysače a Martin Prebudila z Nového Sadu.

Jozef Mazár

Rokovali aj o všel'udských hodnotách ľudského dobra

(dokončenie z 5. strany)

rieb o skutočne čoraz viac potrebnej humanite a humanizme národov v našich súčasných životoch, ktorá je pekne zosúladená a približovaná aj odkazmi Alexandra Dubčeka, musíme vecne, argumentačne, na príkladoch zdôrazňovať, že aktivity našej spolupráce nie sú propagáciou žiadnych politických záujmov na posilňovanie rozvoja narcizmu, ale je to praktická snaha pozdvihnúť dôležitosť poznania takto približovanou činnosťou širokej verejnosti na vyšší stupeň medzigeneračnej komunikácie skutočným nefalšovaným posolstvom slobodného ducha v slo-

bodných krajinách. Samozrejme, je to zároveň posúvanie úprimnej kvality vďaka a spomienok na pravé zdravé priateľstvá na dlhej historickej ceste Srbov a Slovákov prostredníctvom skutočných veľikánov týchto dvoch národov. Potom sa niet čo čudovať, že aj v súčasnom svete množstvo politikov vyzdvihuje prínosy odkazov slovenského štátnika Alexandra Dubčeka pre dnešný svet. Len sa musíme ešte aktívnejšie v praxi zasadzovať za ich šírenie a uvádzanie do živej praxe“ **boli slová mladého historika, majstra z oblasti sociálnej antropológie i archeológie Kristijana Obšutka z Nového Sadu.**

Nádherným piesňam môže v podaní súboru Kalina zo Stropkova labužník načúvať zásluhou skvelého hlasového fondu a interpretácie mladých dievčat Miriam Bučkovej, Alice Olčákovej, Alžbety Bohaničovej a Viktórie Diany Cimbovej za hudobného doprovodu Ľubomíra Hmurčíka na akordeóne.
Foto: archív súboru Kalina

Kalina zo Stropkova ponúka piesňami napätie medzi časom a večnosťou

Prvý raz som videl a vnímal vystúpenie súboru Kalina zo Stropkova na Jankovom Vříšku pred rokom na 4. ročníku Dňa slovenských veľikánov. Po tele mi počas interpretácie ich piesní behali zimomriavky. V mojom vnútri vyvolávali množstvo nezodpovedaných otázok. **Všetky som si už vtedy, po ukončení vystúpenia tohto súboru pozapísal do bloku, aby som ich pred 5. ročníkom Dňa slovenských veľikánov položil vedúcemu speváckej skupiny – prot. Mgr. Miroslavovi Humeníkovi, DiS.art,**

Otázky a môj vnútorný svet uvažovania nad umeleckou nádherou Kaliny zo Stropkova vyzerali vtedy takto:

Neviem prečo, zdalo sa mi, že tie piesne v podaní Kaliny vyvolávajú vo vnútri človeka, ktorý im načúva napätie medzi časom a večnosťou. duchom a zmyslami. Učia v pokoji vnímať čistotu duše.

Ich práca? Iste je v tomto smere dobrovoľná. Je aj úmorná? Ako vnímate ich vedúci svoju úlohu pri vedení týchto dievčat?

Prečo sa zúčastňujú aktivít, ktoré organizuje Spoločnosť slovenských veľikánov?

Nie je to cesta, ktorou sa skupina Kalina vydala, cestou trnistou? Nie je hľadanie každého ľudského dobra stúpaním po strmých schodoch k výšinám skutočného ľudského bohatstva a tak i ces-

tu veľmi nebezpečnou?

Slovo každej peknej piesne je spájaním sa so svetlom života, vyznaním krásy... Ešte podrobnejšie a konkrétnejšie som nadtým uvažoval na webovej stránke Spoločnosti slovenských veľikánov. Tam som napísal 16. júna 2021, že odpovede budú uverejnené aj s priblížením otázok v tohoročnom júnovom čísle štvrtročníka Slovenskí veľikáni. Nuž, pán prot. Mgr. Miroslav Humeník, majú vaše piesne, ktoré vyberáte pre dievčatá rytmus omšových piesní? Vnásate nimi do publika biblickú podstatu? Obsahujú odkazy A. Dubčeka, M. Rastislava Štefánika a Ľudovíta Štúra aj biblickú podstatu?

Ked' som načúval textu Vašej piesne, ktorú ste venovali pred rokom Jozefovi Škultétymu, rozmýšľal som, neviem prečo, nad 2 pojmami – užšia domovina (rodisko, rodina) a širšia (vlast', Slovanstvo, Zem, Svet). Ako sa dajú vnímať a vysvetľovať tieto pojmy dnešnému svetu? Má zmysel sa takými otázkami dnes zaoberať?... Tu sú jeho konkrétne odpovede:

„Je pre nás cťou, ale aj poslaním cez slovenské piesne podať prítomnému publiku celé bohatstvo slovenského srdca, ale aj duše. „Napätie medzi časom a večnosťou“ by som charakterizoval tak, že to bol pôvodný pocit našich predkov, otcov a dedov. V súčasnosti, žiaľ, naša pôvod-

ná hodnota piesní sa akoby strácala v moderných tzv: multikultúrnych podaniach interpretov, ktorým je kultúrne dedičstvo cudzie a tomu nasvedčujú aj texty, ktoré ducha nepozdvihujú, ale zanechávajú ho chladným a apatickým. To „napätie“ z piesní má brniť v človeku z nadšenia a pozitívnej emócie.

Ked' človek cíti a počuje syn-

Mgr. Miroslav Humeník

chronizáciu textov a hudby slovenských piesní, ktoré sú tak srdcu blízke, tak je ťažko sa vzpierať slzám či dojatiu. Texty sú plné hodnôt, lásky, túžby žiť v mieri, o utrpení, ponížení, ktoré si Slovania užili dejinami dost'. Úprimnosť podania týchto piesní je zanechať autenticitu ich autora, či národa.

Dievčatá boli moje bývalé žiačky ZUŠ v Stropkove, kde som

učil spev. Keď som zmenil svoje pracovisko zo Stropkova do Prešova, tak záujem sa im venovať bol na oboch stranách. A tu už nadobudnutý vzťah vo výchovno-vzdelávacom procese sa zmenil na osobný, teda na srdcovú záležitosť im pomôcť ako len najlepšie viem. Čiže je tá práca dobrovoľná na oboch stranách sa venovať tomu, čomu veríme spoločne aj s ich rodičmi. Úmorná to práca nie je, ale je náročná na čas, ktorý nemáme nikto na rozdávanie.

Moja úloha pri vedení týchto dievčat je im odovzdať všetko, čo viem ich naučiť, čo sa hudby týka. Ale stáva sa aj, že niekedy sa individuálne rady poradia so mnou ohľadom nejakých osobných problémov. A tu už som v úlohe kňaza a kamaráta, ktorému môžu dôverovať.

Spoločnosť slovenských veľikánov je organizácia, ktorá prispieva k bohatstvu kultúrneho slovenského dedičstva a aj konkrétne je vidieť za nimi veľkú robotu. Chodievame na ich kultúrne akcie na Jankovom Vříšku, kde sme sa skutočne cítili ako doma. Dušou tejto organizácie ako aj mnohých iných aktivít je JUDr. Jozef Škultéty, ktorý je mojim vzácnym priateľom. Je to človek s ktorým, keď si podáte ruku, tak to už niečo znamená. Je to rozhodne viac ako nejaký podpis. Myslím si, že dobro sa veľmi ťažko buduje, ale rozhodne to má

význam. A v tomto si veľmi dobre rozumieme. Krásna pieseň môže len spájať, ale rovnako aj charakter človeka, ktorý má slovo.

Naše piesne nemajú výslovné omšový charakter s výnimkou, ak nemyslím koledy, či nejaké modlitby. Skôr sú zamerané na vyššie spomenuté smerovanie o tradičných hodnotách.

Naše piesne sú ľudové, národné, vojnové, duchovné a Slovenské, čiže dá sa povedať, že v našich piesňach sa nájdu odkazy veľikánov Dubčeka, Štefánika a Štúra.

Pojmom domovina (rodisko, rodina), vlasť (Slovanstvo, Svet, Zem) sa rozhodne venovať treba. Nezastávam názor multikulturalizmu, kde sa jednotlivé etniká strácajú v dave. Pestrá príroda kvetov na lúčach je nádherná taká aká je, ale ak vidíme len repku olejnú na slovenských poliach, tak dostávam osýpky a ako bonus ovčie kiahne.

Eudovít Štúr napísal knihu „Slovanstvo a Svet budúcnosti“ a tu by som veľmi rád prispel tým, čím môžem a viem, aby budúcnosť Slovanov bola krajšia. Prispievam piesňou, výchovou, modlitbami a budovaním vzťahov s ľuďmi ako je JUDr. Jozef Škultéty, aby sme spoločným úsilím dedičstvo Slovanov zachovali pre ďalšie generácie.“

Peter Ondavský

CELONÁRODNÉ STRETNUTIE SLOVENSKÝCH VELIKÁNOV A SLOVANOV PRI PRÍLEŽITOSTI 100. VÝROČIA NARODENIA

ALEXANDRA DUBČEKA

Nedeľa

29. augusta 2021

Uhrovec - Jankov Vršok

kontakt: jozefskultety1@gmail.com, 0905 203 900

Moderátor podujatia:
Richard Vrablec

PROGRAM:

- 11:00-12:00** Slávnostné zahájenie a položenie venca k mohyle SNP
- 12:00-13:00** Harmonikárky Sofia Grigová a Saška Trnková
- 13:00-14:00** Mária Šamajová s hudobnou skupinou
- 14:00-15:00** Dievčatá - (Ruská skupina)
- 15:00-16:00** Franta Uher
- 16:00-17:00** Kalina s Mirkom Humeníkom
- 17:00-18:00** Rastislavická konopa
- 18:00-19:00** Komjackí mládenci
- 19:00-20:00** FS Bukovina zo Kšinnej

Vo večerných hodinách našu akciu navštívia NOČNÍ VLCI, a položia veniec k pomníku SNP

Kyvadlová doprava bude zabezpečená od NsP Bánovce n/B. - Uhrovec Dallas - Jankov Vršok od 12:00 - do 15:00 a späť od 19:00 - do 21:00